

นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี

เรียนอย่างมีสติและสมาธิ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2

นางสาวอัมพรกานต์ วงษ์ตัม

ตำแหน่งครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ

โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

การนำเสนอผลงาน

"นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี" โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ปีการศึกษา ๒๕๖๗

.....

ชื่อผลงานนวัตกรรม เรียนอย่างมีสติ และสมาธิ

ชื่อเจ้าของผลงานนวัตกรรม นางสาวธัญกานต์ วงษ์ตุ้ม

โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒

โทรศัพท์.....๐๙๒-๒๔๙๑๐๖๖.....โทรสาร...

โทรศัพท์มือถือ...๐๙๒-๒๔๙๑๐๖๖ e-mail.....laddawongtoom๒๕๑๘@gmail.com....

ประเภทผลงาน ด้านการเรียนการสอน

สอดคล้องกับคุณลักษณะโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

คุณธรรมอัตลักษณ์โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว

๑.) ความรับผิดชอบ

๒.) ความพอเพียง

๓.) อุทิศการณคุณธรรม

รายละเอียดการนำเสนอผลงานนวัตกรรม

๑. ความสำคัญของผลงานนวัตกรรม

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับนักเรียนและครู ความว่า ครูต้อง สอนให้เด็กนักเรียนมีน้ำใจ เช่น คนเรียนเก่งช่วยติวเพื่อนที่เรียนล้าหลัง มิใช่สอนให้เด็กคิดแต่จะแข่งขันกับเพื่อน ครูต้องมุ่งปลูกฝังความดีให้นักเรียน จะต้องอบรมเด็กทั้งในด้านจริยธรรมจรรยา และวัฒนธรรม รวมทั้งให้มีความสำนึกรับผิดชอบ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรง เน้นย้ำเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในหน้าที่ ในด้านการศึกษาได้พระราชทานพระราชดำรัส พระบรมราโชบายไว้มากมาย ทรงย้ำว่า “ประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของ ประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ การศึกษาอบรมในวันนี้จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันหน้า” เพราะฉะนั้น การอบรมและสั่งสอนของครูจะต้องแยกกัน คือ สอนวิชาการให้เด็กมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน รู้ เฉพาะทาง ขณะเดียวกันต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมไทย มารยาทไทย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการเป็นพลเมืองดีซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญเปรียบกับรากแก้วของต้นไม้ที่จะเกายึดให้ต้นไม้เติบโต

ยุคดิจิทัลเป็นยุคที่สะท้อนสภาวะของความไว เร็ว และแรง ดิจิทัลจึงเป็นภาพสะท้อน คุณสมบัติของเยาวชนในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นผู้ที่เกิดไว และทำไว การตัดสินใจ หรือการแสดงออกที่รวดเร็ว คล่องแคล่ว และว่องไว ใจเร็ว ต่วนได้ รอสั่งใดสิ่งหนึ่งได้ไม่นาน การสนองความต้องการจึงต้อง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว นอกจากนี้พฤติกรรมการแสดงออกจึงเป็นไปด้วยความรุนแรง ก้าวร้าว ขาดจิต วิญญาณของการตระหนักรู้และไม่ใส่ใจความรู้สึกรักใคร่ของผู้คนที่อยู่รอบข้าง อันเนื่องมาจากการมี ปฏิสัมพันธ์เทคโนโลยีที่ขาดจิตวิญญาณ นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้มี คุณธรรม จริยธรรม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ครูเน้นให้เยาวชนเป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

๑.๒ แนวคิดหลักที่สำคัญ

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ **ตามกรอบคิดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิ** ลักษณะของการพัฒนาทักษะชีวิตที่ใช้หลักธรรมมาเป็นฐานในการเรียนรู้ และส่วนในด้านกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบของการปฏิบัติ **Active Learning** ได้สอนให้เด็กเรียนรู้ถึงคุณค่าอย่างแท้จริง แนวทางการปรับปรุงการจัดเรียน มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน สนุกสนาน

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ตามกรอบคิดการเรียนรู้ที่มีสติและ สมาธิเป็นฐาน สามารถนำมาบูรณาการร่วมกับโครงการคุณธรรม สพฐ. โดยผ่านกระบวนการทั้งหมด ๕ ขั้นตอนของการเรียนรู้ สารสำคัญของกระบวนการทั้ง ๕ ขั้นนั้น เน้นการมีสติ อดทน อดกลั้น โดยในกิจกรรมการเรียนการสอนใช้รูปแบบของการเน้น “ตัวรู้” ให้สัมพันธ์กับความรู้โดยการใช้สติและสมาธิเป็นฐานควบคู่ไปกับการใช้คำถามสะท้อนคิด (Reflection) ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ฝึกทักษะ ชีวิตและการคิดที่จำเป็น เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค้นพบและรู้จักคุณค่าในตนเอง อันจะช่วยให้ นักเรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เป็นการพัฒนาทั้งบุคลิก พฤติกรรม จิตใจและปัญญา เป็นการ ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

๒. จุดประสงค์และเป้าหมาย

๒.๑ จุดประสงค์

๒.๑.๑ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม สถานศึกษากำหนด

๒.๑.๒ เพื่อสร้างสร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตให้กับนักเรียนโดยนำหลักคำสอนใน พระพุทธศาสนา เรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา และเบญจธรรมเชื่อมโยงเข้ากับการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมี ความสุข

๒.๑.๓ เพื่อส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการเรียนรู้โดยใช้การทำสมาธิก่อนการเรียนทุกครั้ง และพัฒนาคุณธรรม

๒.๒ เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

๒.๒.๑ นักเรียนโรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๒ จำนวน ๒๑ คน ร้อยละ ๘๐ มี คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒.๒.๒ นักเรียนโรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๒ ร้อยละ ๘๐ มี ภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตโดยนำหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา และเบญจธรรม มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

เชิงคุณภาพ

- นักเรียนเกิดคุณลักษณะ หรือคุณธรรมหลักที่พึงประสงค์ ได้แก่ สติ เมตตา สุจริต เคารพ และสัจจะ ซึ่งเป็นหลักเบญจธรรมและมี “ตัวรู้” หรือ “สติ” เป็น ภูมิคุ้มกัน ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งชั่วร้ายที่เข้ามา กระทั่ง สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน และ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุขในสังคมยุคดิจิทัล
- ครูมีมีสื่อ นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. หรือตามกรอบแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ พอเพียง ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรม เปรียบเสมือนเป็น คุณธรรม สากล ที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และส่งเสริมให้ เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น”

๓. กระบวนการผลิตนวัตกรรมหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑ การออกแบบผลงาน/นวัตกรรม

๑) ความเป็นมาของนวัตกรรม

โรงเรียนวัดตาลเดี่ยวสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโรงเรียนขนาดเล็กให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาภาคบังคับสภาพชุมชนเป็นชุมชนใหญ่ เป็นที่ตั้งของส่วนราชการหน่วยงานของรัฐในระดับต่างๆเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชากรอาศัย อยู่ หนาแน่น สภาพโดยทั่วไปผู้ปกครองมีฐานะค่อนข้างยากจน การประกอบอาชีพของประชาชนมีความแตกต่างตามศักยภาพของแต่ละครอบครัวและบุคคล เช่น อาชีพการเกษตร

การค้าขายการรับราชการและรับจ้างทั่วไปซึ่งนักเรียนบางส่วนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้อง เนื่องจากบิดามารดาหย่าร้างหรือไปทำงานต่างจังหวัดทำให้การเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานไม่ดีเท่าที่ควร

ปัญหาทางสังคมจึงมีความหลากหลายและส่งผลต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนและที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือการศึกษาในยุคที่ผ่านมานั้นเน้น “ความรู้” ซึ่งไม่สัมพันธ์กับวิถีชีวิต และไม่ตอบโจทย์คุณค่าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใน จึงเป็นที่มาของ นวัตกรรม เรื่อง **เรียนอย่างมีสติ และสมาธิ** โดยใช้ “วงล้อแห่งธรรม” ตามกรอบคิดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานเป็นการให้ความสำคัญกับ “ตัว รู้” หรือ “สติ” เพื่อให้รู้จักคุณค่าและความหมายของชีวิต และเมื่อผู้เรียนมีตัวรู้หรือมีสติมากยิ่งขึ้นก็จะส่งผลต่อการพัฒนาสมาธิให้เจริญเติบโตอย่างมีพลังขึ้นในจิตใจ มีความเมตตา มีจิตใจที่มั่นคง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งชั่วร้ายที่เข้ามากระทบ สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข จากตัวแปรดังกล่าวผู้จัดทำจึงได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอีกทั้งได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่ง ได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี จึงเป็นที่มาของการจัด จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการวิถีพุทธ การเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิ เพื่อพัฒนาผู้เรียนจนเกิด ทักษะในการใช้ชีวิต สามารถกิน อยู่ ดู ฟัง อย่างมีวัฒนธรรม มีปัญญาตามแนวไตรสิกขา ที่มุ่งเติมเต็มคุณค่า และความหมายให้แก่การเสพและใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล โดยมุ่งให้เป็น “สติดิจิทัล” เพื่อการใช้หรือการ อยู่กับดิจิทัล มีสติรู้เท่าทันมากยิ่งขึ้น และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสภาพของโรงเรียนมีการ จัดสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญา นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีสตรอบคอบ นักเรียนสามารถนำข้อคิด ข้อ เตือนใจในการปฏิบัติตนตามแนววิถีพุทธวิถีไทยไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ทุกคนทุกฝ่ายมีความพึงพอใจนักเรียนสามารถนำโครงการที่เกิดจากความตระหนักรู้จาก คุณธรรมอัตลักษณ์ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เชิงบวกจนเป็นผลที่ประจักษ์เป็น อย่างดี

๒) กรอบแนวคิด (Conceptual Frame Work)

การดำเนินการวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” เรื่องจัดการ เรียนอย่างมีสติ และสมาธิ จริยธรรมนักเรียนโดยใช้ “วงล้อแห่งธรรม” ตามกรอบคิดการ เรียนรู้ที่มีสติและสมาธิหมายถึง การนำเอาหลักเบญจธรรม ซึ่งประกอบด้วย สติ เมตตา สุจริต เคารพ และสัจจะ มาใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน โดยผ่าน กระบวนการทั้งหมด ๖ ขั้นตอนของการเรียนรู้ สาระสำคัญของกระบวนการทั้ง ๖ ขั้นนั้นเน้นการมีสติ ดูกาย ใจ โดยในกิจกรรมการเรียนการสอนใช้รูปแบบของการเน้น “ตัวรู้” ให้สัมพันธ์กับความรู้ โดยการใช้สติและ สมาธิเป็นฐานควบคู่ไปกับการใช้คำถามสะท้อนคิด ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มีการปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ ฝึกทักษะชีวิตและการคิดที่จำเป็น ซึ่งนำไปสู่การค้นพบและรู้จักคุณค่าในตนเอง อันเป็นการ พัฒนาบุคลิกพฤติกรรม จิตใจและปัญญา อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

กรอบคิดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน

กระบวนการเรียนรู้ที่มีสติแลธรรม

๓) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๑. การฝึกฝนตนเองเรื่อง ศีล (Self-training in Morality)
๒. การฝึกฝนตนเองเรื่อง สมาธิ (Self-training in Mentality or Concentration)
๓. การฝึกฝนตนเองเรื่อง ปัญญา (Self-training in Wisdom)

ประโยชน์แก่ผู้อื่นตามหลักการศึกษ ๓ ประการคือ

๑. ศีล หมายถึง การฝึกในด้านพฤติกรรม การจัดระเบียบระบบความรับผิดชอบ ความเสียสละความกตัญญู การตรงต่อเวลา การมีระเบียบวินัย
๒. สมาธิ หมายถึง การฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ความตั้งมั่นตั้งใจ เอาใจใส่มีใจจดจ่ออย่างมีสมาธิ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ในองค์กร
๓. ปัญญา หมายถึง การฝึกหรือพัฒนาในด้านปัญญา การรู้ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้เหตุผล การรู้จักวินิจฉัยไตร่ตรอง ตรวจสอบคิดการต่าง ๆ สร้างสรรค์การจัดการความรู้ การคิดวิเคราะห์การสอนตามหลักไตรสิกขา เป็นวิธีที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตาม

วัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นวิธีที่ได้ประยุกต์มาจากการสอนตามแนวทางของพระพุทธเจ้า ที่ทรงใช้ สอนเป็น กระบวนการไปประพาสปฏิบัติอย่างได้ผล และได้รับความสนใจจากบุคคลในวงการศึกษาเป็น อย่างมาก

๓.๒ การดำเนินงานตามกิจกรรม

การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดย ใช้ สติและสมาธิเป็นฐาน โดยใช้รูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “นวัตกรรมสร้างสรรค์ คนดี” ในการสร้าง ภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้ “วงล้อแห่งธรรม” โดยผ่านกระบวนการจัดการ เรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน คือ การมีจิตจดจ่ออยู่กับปัจจัย แต่ละขณะ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม ตื่นรู้ และมี สมาธิมุ่งมั่นในทุกการกระทำอย่างมีความสุข ซึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอน ๖ ขั้น คือขั้นเตรียมความพร้อมเรียนรู้ อย่างมีสติและสมาธิ ขั้นปฏิบัติ กิจกรรมอย่างมีสติและสมาธิ ขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ ขั้นสรุปการเรียนรู้ อย่างมีสติและสมาธิ ขั้นประยุกต์วิถีธรรมสู่วิถีชีวิตอย่างมีสติและสมาธิ และขั้น ประเมินผล อย่างมีสติและสมาธิ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ เตรียมความพร้อมเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ

ในขั้นนี้เป็นการเตรียมสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เรียน และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อม สำหรับการเรียนรู้โดยเริ่มจากการเตรียมตัว ผู้เรียนให้มีความรู้สึกตัวทั่วพร้อม และรู้เท่าทันความรู้สึกของตนเอง ระลึกรู้ และตื่นรู้ ตลอดเวลาในขณะปฏิบัติกิจกรรม ไม่วอกแวก แน่วแน่ มี ความจดจ่ออยู่กับบทเรียนในทุก ขณะของการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างความแข็งแกร่ง และร่าเริง ในการรับ สิ่งใหม่ๆ หรือกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในบทเรียน ถัดจากนั้น เป็นการเตรียมบรรยากาศให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้ เพื่อเปิดพื้นที่ระหว่างครูกับนักเรียนให้ รู้สึกปลอดภัย และพร้อมที่จะแบ่งปันใน สิ่งที่จะเรียนรู้ร่วมกัน ด้วยการไหว้พระสวดมนต์ ท่องคำอธิษฐานตั้ง สัจจะร่วมกัน รวมถึงการ เปลี่ยนอิริยาบถ เคลื่อนไหวอย่างมีสติและสมาธิ การเตรียมผู้เรียนให้เห็นภาพรวม ในกิจกรรม ที่จะเรียนรู้ไปในทางทิศใด

คำถามสำคัญ

- ผู้เรียนมีสติระลึกรู้ ตื่นรู้ หรือเตรียมตัว พร้อมที่จะรับสิ่งใหม่ๆ หรือไม่
- ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าสู่กิจกรรมมากน้อยเพียงใด
- บรรยากาศในขณะนั้นเอื้อที่จะให้เกิดการเรียนรู้ หรือไม่
- นักเรียนรู้หรือไม่ว่า ครูจะพานักเรียนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องใด

ขั้นที่ ๒ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีสติและสมาธิ

ในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนมีสติระลึกรู้ ตื่นรู้ มีความจดจ่อ และตั้งใจในการเข้าร่วม กิจกรรมที่กำลังมีส่วนร่วม รู้เท่าทันตามความคิดและความรู้สึกของตนเองในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ การดูเรื่องราวผ่านคลิป และการร้องเพลง เป็นต้น ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม ครูต้องหมั่นสังเกตผู้เรียนแต่ละคนว่าผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์ และมีการสื่อสารแบบสองทางระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน

คำถามสำคัญ

- นักเรียนให้ความร่วมมือต่อกิจกรรม มากน้อยเพียงใด
- นักเรียนมีความสนใจ ใส่ใจ ในกิจกรรมด้วยความระลึกรู้ มากน้อยเพียงใด
- ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนมีสติระลึกรู้มากน้อยเพียงใด
- นักเรียนมีความจดจ่อต่อสิ่งที่ทำ หรือกิจกรรมที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มากน้อยเพียงใด
- นักเรียนมีความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม มากน้อยเพียงใด
- ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนตามความคิดและรู้เท่าทันความรู้สึกนึกคิด และการกระทำของตนเองได้มากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ ๓ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ

ผู้เรียนและผู้สอนได้ร่วมกันประมวลและถอดประสบการณ์จากการปฏิบัติ

กิจกรรม จนสามารถ นำไปสู่การแบ่งปัน (Sharing) บนฐานของความตระหนักรู้และใส่ใจ (Caring) ทั้งในมิติของความรู้สึก และ มิติของการเรียนรู้ที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน ในขณะที่มิติของความรู้สึกนั้นเป็นการสะท้อนตนเองจากการที่ได้สัมผัสกับสื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปภาพคลิปวิดีโอสถานการณ์หรือกิจกรรมต่างๆผู้เรียนได้

พิจารณาความรู้สึกของ ตนเองด้วยความเข้าใจตามเหตุและปัจจัย และได้เห็นธรรมชาติอะไรที่อยู่ในบทเรียน ส่วนมิติของการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ของบทเรียนนั้น เป็นการสร้างความกระจ่างในเนื้อหาและกิจกรรมในบทเรียน ทั้งความเหมือน ความแตกต่าง และความเชื่อมโยงที่นำไปสู่การเรียนรู้ และกระตุ้นให้เกิดปัญญามากยิ่งขึ้น

คำถามสำคัญ

- นักเรียนรู้สึกอย่างไร ก่อนปฏิบัติกิจกรรม ขณะปฏิบัติกิจกรรม และหลังปฏิบัติกิจกรรม (ตัวรู้) - นักเรียนมีความเข้าใจ อย่างไร (ความรู้)
- นักเรียนได้เรียนรู้อะไร (เรียนรู้)

ขั้นที่ ๔ สรุปการเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ

ในขั้นนี้เป็นการสะท้อนมุมมองว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องราว หรือ ประเด็นที่ได้ศึกษาใน บทเรียนผ่านการสรุปประเด็นหลักแล้วคิดวิเคราะห์ และบูรณาการองค์ความรู้ นำไปสู่ความคิดรวบยอด (Concept) อันเป็นหลักการ/ประเด็นสำคัญ/คุณค่า ซึ่งเป็นแก่นของการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ คำถามสำคัญ

ขั้นที่ ๕ ประยุกต์วิถีธรรมสู่วิถีชีวิตอย่างมีสติและสมาธิ

ในขั้นนี้ ผู้เรียนนำ “ตัวรู้” และ “ความรู้” รวมถึง “สิ่งที่ได้เรียนรู้” ไปสู่การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการไปพัฒนาต่อยอด รวมถึงการคิดออกแบบเพื่อหา แนวทางพัฒนานวัตกรรมสู่วิถีชีวิตและการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการกิน อยู่ ดู และฟังสิ่งต่างๆ รวมถึงการใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อน อยู่กับ ครอบครัว การเรียนในห้องเรียน และ การเล่นกีฬา เป็นต้น

คำถามสำคัญ

- นักเรียนรู้ มี “ตัวรู้” ในตนเองมากน้อยเพียงใด
- นักเรียนมี “ความรู้” ที่เป็นแก่น เช่น ความคิดรอบยอด อันเป็นหลักการ/ ประเด็น สำคัญ/ คุณค่า นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

นำไปแก้ปัญหา นำไปสร้างสิ่งใหม่ๆ เพื่อตนเอง หรือสังคมได้อย่างไร

- นักเรียนนำไปประยุกต์ได้อย่างไรในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร

ขั้นที่ ๖ ประเมินผลอย่างมีสติและสมาธิ

การประเมินจะแทรกอยู่ในทุกขั้นของการเรียนรู้ทั้ง ๖ ขั้น โดยใช้หลักการจิตใจ นำปัญญา ซึ่งขั้นที่ ๖ นี้ เป็นการประเมินภาพรวมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในบทเรียนนั้นๆ ว่าตอบโจทย์ที่ผู้เรียนต้องการ หรือไม่ ผู้เรียนบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ตั้งไว้ของบทเรียน ผู้เรียนได้พัฒนา สติและสมาธิมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เน้น การที่ผู้เรียนสำรวจตัวเองและนำสู่การปฏิบัติในวิถีชีวิต โดยมีการ บันทึกลงในสมุดบันทึก ความดี ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ครูจะให้นักเรียนนำมาทบทวนและ แลกเปลี่ยนทุก ครั้งก่อนที่จะเริ่มบทเรียนใหม่

คำถามสำคัญ

- บทเรียนนี้ นักเรียนมีความสนใจ หรือตอบโจทย์ผู้เรียนมากน้อยเพียงใด
- นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามบทเรียนมากน้อยเพียงใด
- จากการที่ได้ให้นักเรียนท ากิจกรรมมา ความมีสติระลึกรู้ของนักเรียนแตกต่าง หรือเปลี่ยนไป จากเดิมอย่างไร มีสถานการณ์ใดที่แสดงให้เห็นถึงการ เปลี่ยนแปลง
- การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดประโยชน์อย่างไร

ประเด็นสำคัญที่ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องตระหนักรู้และใส่ใจในทุกกระบวนการ ของการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน คือ การให้ความสำคัญกับช่วงเวลาของการเปิด

โอกาสให้ได้มีสติ คุกคามและใจในแต่ ละช่วงจังหวะของแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่ ขั้นตอนการเตรียมการไปจนถึงขั้นตอนของการสรุปการเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมง โดยมีการทวนกลับใน แต่ละชั่วโมง และหน่วยการเรียนรู้แบบเป็นองค์รวม ไม่ใช่การเรียนรู้แบบเส้นตรง แต่เป็น การเรียนรู้แบบทวนกลาง โดยวางฐานอยู่บน การใช้สติเพื่อให้เกิดสมาธิ อันจะนำไปสู่การ จดประจักษ์ให้เกิดปัญญาในทุกช่วงแห่งการเรียนรู้ ปัญญาที่จะเกิดขึ้นต้องเป็นปัญญาแห่ง การรู้ ตื่น และเบิกบานในทุกช่วงเวลาของการใช้ชีวิต ตั้งแต่ตื่นนอนมาเรียน หนังสือ แล้ว กลับไปใช้ชีวิตในบ้านของตัวเองอีกครั้งหนึ่งจึงจะว่าเป็นการเรียนรู้พระพุทธศาสนา แบบวิถี ชีวิตบนฐานของการตื่นรู้มากกว่าที่จะเน้นเฉพาะตัวความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

๔. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๑ ผลที่เกิดตามวัตถุประสงค์

ผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่มีกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ สติ และสมาธิเป็นฐาน ในรูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” ในการ สร้างภูมิคุ้มกัน และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้ “วงล้อแห่งธรรม” โดยผ่าน กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีสติ และสมาธิเป็นฐาน คือ การมีจิตจดจ่ออยู่กับปัจจัยแต่ละขณะ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม ตื่นรู้ และมีสมาธิมุ่งมั่นในทุก การกระทำ อย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน ๖ ขั้น คือขั้นเตรียมความพร้อมโดยผ่านกระบวนการ จัดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิ เป็นฐาน คือ การมีจิตจดจ่ออยู่กับปัจจัยแต่ละขณะ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม ตื่นรู้ ซึ่ง เป็นหลักเบญจ ธรรม ที่ประกอบด้วย สติ เมตตา สุจริต เคารพ และสัจจะ ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๒ มี ประชากรกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น ๒๑ คน เมื่อมีการนำหลักการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศมาใช้ในครั้งนี้มีผลการดำเนินงานสอดคล้องตาม วัตถุประสงค์และ เป้าหมายดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม สถานศึกษากำหนด จากการจัดการเรียนการสอนใช้สติและสมาธิเป็นฐาน และกิจกรรมที่ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผลการดำเนินการพบว่า นักเรียนโรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๑/๒ โดย ภาพรวม ตามความเป็นจริง ในด้านมีวินัย พบว่า ปฏิบัติตนตาม ข้อตกลง กฎระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน สังคมและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็น ผู้ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ด้านใฝ่เรียนรู้ พบว่า เข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ

ที่โรงเรียนและ หน่วยงาน ทางการศึกษาจัดขึ้น ตั้งใจเรียน ขยันหมั่นเพียรหาความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากการเรียน ในด้าน อยู่อย่างพอเพียงพบว่า ใช้ทรัพยากรของตนเองและส่วนรวม อย่างคุ้มค่าและประหยัด รู้จักเก็บรักษาดูแลวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีการฝากเงิน

ออมทรัพย์ของตนเองในแต่ละวันอยู่ ในด้านมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า มีความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองปฏิบัติมุ่งมั่น ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ในด้านรักความเป็นไทยพบว่า แต่งกายเหมาะสม มีสัมมาคารวะ กตัญญูทักทายต่อผู้มีพระคุณและมีมารยาทงดงามแบบไทยเข้าร่วมและชักชวนให้ผู้อื่นทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณีศิลปและวัฒนธรรมไทย ใน ด้านจิตสาธารณะพบว่าเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม ดูแล รักษา สาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ จัดกิจกรรมปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน สร้างขวัญกำลังใจ ด้วยการยกย่องชมเชย ประเมินพัฒนาการของนักเรียนรายบุคคล

๑) **นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๒** ได้รับการปลูกให้เกิด “การระลึกรู้” ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาสมองให้ผู้เรียนเกิด “การตื่นรู้” อันเป็นผลมาจากการมีสมาธิจดจ่ออยู่กับกิจกรรม ต่างๆที่ได้รับการออกแบบให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเรียนรู้

๒) **นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๒** ได้รับการปลูกคุณค่าและความหมาย โดยเลือกรับเอาตัวอย่างที่ดีและมีคุณค่ามาพัฒนาตัวเอง ส่งผลให้เมล็ดพันธุ์แห่งความดีงามได้เติบโตขึ้นในใจของเด็กๆ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันของโลกยุคดิจิทัล และสามารถสร้างพลังบวกให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการดำเนิน ชีวิตอย่างมีความสุข

๓) **นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๒** ได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณค่าภายใน โดยใช้สติและสมาธิเข้ามาเปลี่ยนโครงสร้างของสมอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตในเชิงบวก มี ปัญญาในการไตร่ตรองและแยกแยะสิ่งต่างๆการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิต

๔) เกิดความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียน นักเรียนมีทักษะการทำงานเป็นลำดับขั้นและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

๕) ครูได้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

๖) ผู้ปกครองเห็นการเปลี่ยนแปลงและพึงพอใจในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

๕. ปัจจัยไปสู่ความสำเร็จ

การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่มีกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สติ และสมาธิเป็นฐาน ในรูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “**นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี**”

ในการสร้างภูมิคุ้มกัน และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้ “**วงล้อแห่งธรรม**” เข้ากับ กระบวนการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐานทั้ง ๖ ชั้น คือ ชั้นเตรียมความพร้อมเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ ชั้นปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีสติและสมาธิ ชั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ ชั้นสรุปการเรียนรู้ อย่างมีสติและสมาธิ ชั้นประยุกต์วิถีธรรมสู่

วิถีชีวิตอย่างมีสติและสมาธิ และชั้นประเมินผลอย่างมีสติและ สมาธิเพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ สร้าง ภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่ง และมีความสุขตาม เน้นให้ เยาวชนเป็นคนดีเก่งและมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มี พัฒนาการที่รอบ ด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อด ออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดี

๑.จากการปฏิรูปการเรียนรู้พระพุทธศาสนาที่เกิดจากการรับฟังสภาพปัญหา และ ความ ต้องการของนักเรียนนำมากำหนดทิศทางและกรอบความคิดด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยน เรียนรู้จนตก ผลึกและเกิดการหลอมรวมเนื้อหา

๒.ครูจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ สติ เป็นแกน ซึ่งสติจะมีพลังได้ต้องมีสมาธิมาช่วย ทำงานร่วมกัน สติที่รู้เท่า ทนตลอดเวลาจะท ำให้เกิด สมาธิ ในทุกกิจกรรมในการดำเนินชีวิต

๓. การเล่าเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยสมาธิ เห็นได้ง่ายๆ ว่าถ้านักเรียนคนใดที่เอาใจใส่ในการ เล่าเรียนนักเรียนคนนั้นก็ประสบความสำเร็จมีความเข้าใจในวิชานั้น แต่ถ้านักเรียนคนใด ไม่มีสมาธิในการ เล่าเรียน ผลการเรียนรู้จะตกต่ำลงอย่างชัดเจน ดังนั้นสมาธิจึงเป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาของ นักเรียนดีขึ้นดังนั้นการที่นักเรียนจะมีสติและสมาธิจึงต้อง ได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

๔. มาตรฐานครูในการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน คือ ครูต้องเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้โดย ใช้สมาธิเป็นฐาน ครูต้องตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้สมาธิเป็นฐาน ครูต้องให้ นักเรียนฝึกฝนวิธีการใช้สมาธิในการ

เรียนรู้ครูต้องสอดแทรกให้นักเรียนรู้จักการใช้สมาธิเป็นเครื่องมือใน การเรียนรู้ทุก ขั้นตอน ครูต้องเห็นความสำคัญของการใช้สมาธิเป็นฐานในการเรียนรู้ครูต้องร่วม แสดงออก เกี่ยวกับการใช้สมาธิเป็นฐานในการเรียนรู้และครูต้องมีวินัยในการสอน

๕. มีการติดตาม ประเมินผลวิเคราะห์และอภิปรายผลการนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกหลัง การสอน มาวิเคราะห์และอภิปราย ผู้สอนและผู้เรียนร่วมมือกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสรุป ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆเพื่อให้มีแนวคิดกว้างขวางขึ้น

๖.การยึดหลักวิธีการแห่งศาสตร์พระราชานั้นคือหลักการทำงานสามารถดูแล

๗. โรงเรียนมีนักเรียนที่มีความเข้าใจในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีใน การ ดำเนินชีวิต ทั้งในด้านส่วนตนและงานเพิ่มมากขึ้น

๘. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ที่เกิดจากการ ร่วมมือกันทำ กิจกรรมอย่างต่อเนื่องด้วยความสุข และเห็น คุณค่าของสิ่งที่ทำ

๙. นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่เป็นคนดีของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน

๑๐. โรงเรียนสร้างคนดีให้บ้านเมือง

๖. บทเรียนที่ได้รับ

จากการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่มีกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สติและสมาธิเป็นฐาน ในรูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” ในการสร้าง ภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้ “วงล้อแห่งธรรม” โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน คือ การมีจิตจดจ่ออยู่กับปัจจัยแต่ละขณะ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม ตื่นรู้ และมีสมาธิมุ่งมั่นในทุกการกระทำ อย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ๖ ขั้น คือขั้นเตรียมความพร้อมเรียนรู้ อย่างมีสติ

นอกจากนี้ในส่วนของนักเรียนยังได้จัดกิจกรรมสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โดยความรู้ที่นักเรียนได้รับเกิดจากการลงมือ ปฏิบัติโครงการคุณธรรมซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่คงทนและส่งผลต่อความยั่งยืน จากการดำเนินการ พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมด้วยการให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำร่วมพัฒนาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดบทเรียน ดังนี้

๑) การรับรู้และการมีส่วนร่วม

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทั้งโรงเรียน ต้องสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

๒) การบูรณาการคุณธรรมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริม หลักสูตรในโรงเรียน

คุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวัน การนำคุณธรรมบูรณาการเชื่อมโยงเข้าสู่การเรียนรู้ในชั้นเรียนและกิจกรรมต่างๆ ขอ

โรงเรียนอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับ คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และนำมาปฏิบัติสู่การหล่อหลอมบ่มเพาะด้านคุณธรรม

๓) นักเรียนทำได้ตามศักยภาพ

จากการที่ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาปัญหาสาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหา แล้วลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีการทำงานเป็นทีมโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำฝึกทักษะการคิด นำเสนองาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ

๔) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน นำมาพัฒนาต่อยอดได้อย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายการได้รับการยกย่องชมเชย ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ

๕) การพัฒนาครูและพัฒนานักเรียนแกนนำ

เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระพุทธศาสนาที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้สติและสมาธิเป็นฐาน ในรูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “นวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี” ในการสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้“วงล้อแห่งธรรม”โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีสติและสมาธิ

การนิเทศติดตาม

สร้างขวัญและกำลังใจให้กับโรงเรียนมีข้อเสนอแนะสนับสนุนการดำเนินงานของครูผู้บริหารโรงเรียนวัดมหาวนารามแนะนำร่วมกันสร้างสรรค์คนดีช่วยกันสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนคุณธรรม ทำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจแนวทางพัฒนาไปสู่โรงเรียนคุณธรรมได้อย่างชัดเจน และจากการนิเทศภายในอย่างกัลยาณมิตรร่วมกันคิดร่วมกันทำร่วมกันแก้ปัญหาทำให้เกิดการยอมรับร่วมกัน พัฒนาได้องค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

- ๑) นำเสนอผ่านประกวดนวัตกรรม
 - ๒) นำเสนอผลงานเพื่อรับการประเมินโรงเรียนคุณธรรม
 - ๓) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผ่านเว็บไซต์โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว
- เพจFacebook โรงเรียน

นักเรียนเกิดรู้คุณค่าของการมีสติ คือ มีความระลึกรู้ได้ หมายถึง ระลึกรู้ได้ก่อนที่ จะคิด พูดและทำ ขณะที่กำลังคิด พูดและทำ รวมถึงหลังจากที่คิดพูดและทำเป็นความรู้ตัวหรือระลึกรู้ซึ่งนำไปสู่การตื่นรู้ส่งผลให้จิตใจมีสมาธิ นิ่งสงบ ความมั่นคง แน่วแน่ และจดจ่ออยู่กับการเรียนรู้หรือในขณะ ปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างต่อเนื่องและยาวนานซึ่งเป็นการสร้างความแข็งแกร่งกล้าและร่าเริง ในการรับสิ่งใหม่ๆหรือกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในบทเรียน

ความร่วมมือของกลุ่มบุคคล

การพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายทั้งในโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนที่ตระหนักและเห็นความสำคัญของหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา เรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา และเบญจธรรมเชื่อมโยงเข้ากับการใช้ชีวิตประจำวัน นำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ส่งผล ให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและสร้าง นักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขตามยุทธศาสตร์ชาติ๒๐ ปีที่เน้นให้เยาวชนเป็นคนดีเก่งและมีคุณภาพมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญามีพัฒนาการที่รอบด้านและสภาวะที่ดีในทุกช่วงวัยมีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็น พลเมืองดีของชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

ภาคผนวก

ชั้นที่ ๑ เตรียมความพร้อมก่อนเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ

ชั้นที่ ๒ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีสติและสมาธิ

ขั้นที่ ๓ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ

ชั้นที่ ๔ สรุปการเรียนรู้อย่างมีสติและสมาธิ

ชั้นที่ ๕ ประยุกต์วิถีธรรมสู่วิถีชีวิตอย่างมีสติและสมาธิ

ชั้นที่ ๒ ประเมินผลอย่างมีสติและสมาธิ

โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ